

Handläggare
Marion Hauge-Lindberg
Telefon: 08 508 31 841**Till**
Kulturnämnden
2017-03-07

En inkluderande kulturskola på egen grund, SOU 2016:69. Svar på remiss från Kulturdepartementet

Förslag till beslut

1. Kulturnämnden godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Kulturdepartementet som svar på remissen för Stockholms stads räkning
2. Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen för kännedom
3. Kulturnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat

Robert Olsson
KulturdirektörMarion Hauge-Lindberg
Kulturskolechef

Sammanfattning

Betänkandet innehåller ett sammanhållet förslag på en nationell strategi av stödjande infrastruktur med förslag på nationella mål för kulturskolorna, regional samordning, stimulansmedel, satsningar på utbildning samt ett nationellt kulturskolecentrum som föreslås placeras inom Statens kulturråd.

Kulturförvaltningen ser positivt på utredningens förslag till gemensam kraftsamling och en nationell strategi för att uppnå en jämlik och tillgänglig kulturskola av hög kvalitet. Utredaren anger nationella mål och andra insatser med avsikt att stärka kommunernas kulturskolor. Förvaltningen välkomnar detta men menar samtidigt att målen för kulturskoleverksamheten bör formuleras på ett mer övergripande plan och framförallt med ett elevfokus och inte som nu med ett organisationsfokus och en blandning av nivåer.

Förvaltningen instämmer helt i utredarens slutsats att ansvaret för att öka tillgången till kulturskoleverksamhet är ett ansvar som inte enbart bör vila på kommunerna utan är av ett nationellt och regionalt intresse som fordrar ett gemensamt ansvarstagande.

Underlag för beslut

Stockholms stad är utsedd till remissinstans och lämnar härmed sitt yttrande över SOU 2016:69, ”En inkluderande kulturskola på egen grund”.

På regeringens uppdrag har utredningen undersökt hur en ny infrastruktur med nationella mål för kulturskolan kan stödja arbetet med att barn och unga i landet, oavsett bakgrund och uppväxtmiljö, kan få ökad tillgång till en inkluderande kulturskola.

Remissyttranden ska vara Kulturdepartementet tillhanda senast 15 mars 2017.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Kulturskolan Stockholm.

Bakgrund

Regeringen gav i maj 2015 professor Monica Lindgren i uppdrag att ta fram förslag till en nationell strategi för den kommunala musik- och kulturskolan. Den 24 oktober 2016 överlämnade Kulturskoleutredningen sitt slutbetänkande ”En inkluderande kulturskola på egen grund 2016:69” till regeringen.

Betänkandet innehåller ett sammanhållet förslag på en nationell strategi av stödjande infrastruktur med förslag på nationella mål för kulturskolorna, regional samordning, stimulansmedel, satsningar på utbildning samt ett nationellt kulturskolecentrum som föreslås placeras inom Statens kulturråd.

Förvaltningens synpunkter

I utredningen framkommer tydligt att en av de största utmaningarna för kommunerna är att bredda deltagandet och ge barn och unga, oavsett bakgrund och uppväxtmiljö, ökad tillgång till kulturskoleverksamhet.

Förvaltningen instämmer i utredarens slutsats att ansvaret för att öka tillgången till kulturskoleverksamhet är ett ansvar som inte enbart bör vila på kommunerna utan är av ett nationellt och regionalt intresse som fordrar ett gemensamt ansvarstagande.

Många av utredarens förslag berör också de utmaningar som kommunerna länge pekat på som angelägna utvecklingsområden för kulturskolornas verksamheter och där staten kan och bör utgöra ett stöd. Det handlar om nationella jämförelser, kompetensförsörjning, behov av tillförlitlig statistik och uppföljning, forskning samt stöd för utvecklingsarbete.

Det är positivt att det i flera av förslagen betonas att insatserna, som utvecklingsbidrag, utbildningar och forskning ska utgå från den kommunala kulturskoleverksamhetens perspektiv och behov. Förvaltningen vill betona vikten av ett stort handlingsutrymme som kan ta hänsyn till alla kommuners olika förhållningar runt om i landet. För att få till stånd en likvärdig kulturskoleverksamhet krävs möjligheten till olika lösningar. Kulturskolan utgör en del av samhällets välfärd och är en betydelsefull konstnärlig mötesplats och utbildningsplattform för barn och unga.

6.2 Nationella mål

Utredningen föreslår vägledande nationella mål för kommunernas kulturskoleverksamhet då man bedömer att en juridisk ram i form av en kulturskolelag inte är en framkomlig väg.

Förvaltningen anser att nationella mål är värdefulla för att ge riktning i utvecklingsarbetet. Men målens formulering bör ses över då nivån mellan VAD som ska uppnås och HUR blandar mål och organisation på mindre lyckade sätt. Avgränsningen mellan vad som bör ligga på kommunal nivå och regional respektive statlig nivå blir otydlig. Nationella mål för kulturskoleverksamheten bör formuleras på ett mer övergripande plan och framförallt med ett elevfokus och inte som nu med ett organisationsfokus och en blandning av nivåer.

6.3 Nationellt kulturskolecentrum

Ett nationellt kulturskolecentrum med ansvar för nationell uppföljning, fördelning av statsbidrag samt ett uppdrag att främja erfarenhetsutbyte och främja kulturskolerelaterad kunskap med grund i forskning och beprövad erfarenhet föreslås, vilket förvaltningen är mycket positiv till. Utredningens förslag om att det nationella kulturskolecentret ska ha sin hemvist inom Statens kulturråd anser förvaltningen vara ett relevant förslag.

6.4-6 Utredningen föreslår att tre olika statsbidrag inrättas:

- ▶ Statsbidrag
på 200 miljoner kronor för att främja utveckling av de kommunala kulturskolorna.
- ▶ Tidsbegränsat statsbidrag
om sammanlagt 10 miljoner kronor som ska kunna rekvideras av kommuner med liten folkmängd samt låg befolkningstäthet.
- ▶ Statsbidrag
om 5 miljoner kronor till kulturskoleverksamhet med nationell spetskompetens.

Utredningen föreslår olika utvecklingsbidrag i syfte att främja inkludering och stimulera annan strategisk utveckling inom kulturskoleverksamhet. Förvaltningen delar utredningens slutsats om behov av nationella bidrag, men menar att de angivna beloppen för statsbidragen är för låga. Vidare att formerna för de bidrag som utredningen föreslår är alltför kortsiktiga, administrativt krävande och inte tar sin utgångspunkt i de olika kommunernas behov och förutsättningar. Bidragsformen bör förenklas. De nationella målen bör därför finnas med i bidragsförordningen för statsbidragen med enklare förhållningssätt. Det är frivilligt för kommunerna att ha kulturskoleverksamhet och kommunerna bestämmer uppdrag och mål. De kommuner som vill arbeta i enlighet med angivna nationella mål får del av statligt stimulansbidrag i lämplig fördelning.

6.7 Bidrag till regional samordning

Utredaren föreslår att ett anslag om 0,5 mnkr per landsting och region tillförs för att bidra till en förstärkt regional samordning. Detta för att bättre möjliggöra en långsiktig och stabil utveckling av kulturskoleverksamheten i samverkan mellan kulturskolor, konstnärliga institutioner och andra aktörer inom en region.

Förvaltningen delar utredningens behovsanalys gällande en samordning på regional nivå och är positiv till utredarens förslag att stärka detta. I en gemensam kraftsamling kring kulturskolorna bör den regionala nivån och de regionala kulturinstitutionerna vara delaktiga för att främja samverkan och utveckling.

Kulturskolan Stockholm ingår i länsnätverk som regelbundet möts för att delge varandra erfarenhet och kunskap i aktuella frågor. Genom nätverket sammanförs också kompetensutvecklingsinsatser och projekt som kommunerna inte själva kan klara. Arbetet med aktuella utvecklingsfrågor kan göras mer effektivt i regional samverkan. Frågor kring spetskompetens och talangutveckling, ny ämnesutveckling och digitaliseringsutveckling samt erfarenheter kring integrationsarbete, är påbörjade processer som en förstärkt regional samordning kan fortsätta att stärka.

Stockholms stad genom kulturförvaltningen/Kulturskolan Stockholm samarbetar även med kommunerna i länet samt Stockholms läns landsting i en särskild satsning på regionala samarbeten inom bl.a. kulturskoleområdet. Det finns stora vinster att göra genom mellankommunal samverkan och det föreslagna Nationellt Kulturskolecentrum bör vara en aktör som stimulerar detta.

6.8 Förstärkta utbildningsvägar för att uppnå en inkluderande kulturskola på egen grund

Utredningen lyfter behovet av flera alternativa utbildningsvägar vilket förvaltningen vill understryka. Likaså beskrivs behovet av relevant kompetensutveckling och fortbildning som avgörande för att kunna fortsätta utveckla en hållbar framtida kulturskola. Här menar förvaltningen att universiteten bör kunna bidra genom att skraddarsy uppdragsutbildningar som direkt svarar upp emot kulturskolans identifierade utvecklingsområden. En regional samordning av den formen av kompetensutveckling kan möjliggöra för fler kommuner att tillsammans finansiera en sådan satsning.

Förvaltningen anser vidare att staten skall ha en tydlig roll för att stärka utbildningen av ledare inom kulturskolan. Positiva erfarenheter finns från satsningen vid Karlstads universitet.

6.8.1 Öppna upp för kandidatexamen inom flera konstnärliga ämnen

Förvaltningen anser att detta förslag är bra för de konstnärliga ämnen som inte redan har ämneslärarutbildningar eller kandidatutbildning med inriktning mot pedagogik. I utredningen tas ämnet film upp.

Det finns ämneslärarutbildning i musik, dans, teater och bild. Frågan är om det enbart är film som inte har en sådan utbildning. Här behövs en tydlig kartläggning över vilka ämneslärarutbildningar, kandidatexamina med inriktning mot pedagogik samt konstnärliga kandidatutbildningar inom olika konstnärliga ämnen som finns redan nu. En sådan inventering bör också innehålla en analys över antal sökande, antagna och utexaminerade de senaste åren.

6.8.2 Anpassade ämneslärarutbildningar

Förvaltningen anser detta vara ett bra förslag som bör vara fullt möjligt då det redan nu finns ämneslärarutbildningar som också är anpassade till kulturskolans behov.

Alla ämneslärarutbildningar bör få kravet att öppna upp för kulturskolan så att utbildningarnas innehåll och arbetsätt också svarar upp emot kulturskolans förhållanden. Den undervisning som sker inom ramen för estetiska program på gymnasiet har många likheter med kulturskolans verksamhet för äldre elever, vilket bör innebära att en anpassning av ämneslärarutbildningarna är fullt möjlig.

6.8.3 Kulturskolepedagog ny yrkesexamen

Utredningen föreslår en yrkesexamen till kulturskolepedagog som omfattar 90 hp, lämplig för personer med högre konstnärlig utbildning eller motsvarande.

Förvaltningen är tveksam till detta då det redan nu vid flera universitet och högskolor finns möjlighet att med en konstnärlig högskoleutbildning som grund komplettera med KPU 90hp (Kompletterande Pedagogisk Utbildning). Istället för att starta en ny kompletterande påbyggnadsutbildning skulle redan befintliga påbyggnadsutbildningar kunna vidareutvecklas så att de innehåller en inriktning mot kulturskola som tar upp de aspekter kulturskolan efterfrågar. På så sätt behövs inte en ny yrkesexamen, men det blir möjligt att utbilda alternativt fortbilda de pedagoger som ska vara med och utveckla en kulturskoleverksamhet som är jämlik, tillgänglig och kvalitativ. Vidare står det i förslaget att personer som inte har konstnärlig utbildning om minst 90 hp, men som har yrkeserfarenhet från folkhögskola eller kulturskola kan motsvara kraven för tillträde till utbildningen. Sådana möjligheter finns också redan nu på universiteten.

Förvaltningen är tveksam till att nivån på förkunskaper, 90hp, motsvarar den nivå på förkunskaper inom det konstnärliga området som behövs för att säkerställa tillräcklig konstnärlig kompetens.

6.9 Kulturskolorelaterad forskning

Förvaltningen ser positivt på förslaget om att inrätta en nationell forskarskola med fokus på kulturskolans verksamhet. Utredningen lyfter vikten av att forskarskolan bör ha sin rekryteringsbas i personal inom kulturskolan, men förvaltningen vill peka på att det är lika viktigt att rekrytera forskare som *inte* har sin bakgrund inom kulturskolan. Detta för att få fler perspektiv på den forskning som ska bedrivas.

6.10 Utvärdering och nästa steg

Utredningen föreslår att en utvärdering genomförs efter tre år för att undersöka om barn och ungas tillgång till en inkluderande kulturskola har ökat.

Förvaltningen stödjer utredningens förslag om utvärdering och omprövning. Den nationella strategin bör kontinuerligt följas upp och utvärderas. Det blir viktigt vilka kriterier som sätts upp för att mäta eftersträvat resultat. Dessa bör tas fram i dialog och samförstånd så det finns tydlighet och möjlighet för kommunen att förhålla sig till dem.

6.11 Utredningens rekommendationer

Utredningen har identifierat en del insatser som behövs för att uppnå en mer jämlik kulturskola.

Förvaltningen anser att utredningen bekräftar många av de områden som Kulturskolan Stockholm och andra kulturskolor i Stockholmsområdet arbetar med i sitt utvecklingsarbete. Det finns ett värde i att strategiska områden är formulerade så att verksamheterna kan stödjas och utmanas såväl lokalt som regionalt i samarbeten som ger barn och unga den bästa kulturskoleverksamheten som går att skapa utifrån angivna kommunala uppdrag och förutsättningar.

Bilaga

Betänkande SOU 2016:69 En inkluderande Kulturskola på egen grund.